

KOULUKULJETUKSIA KOSKEVAT PERIAATTEET

Tässä oppaassa esitellään ne periaatteet, joiden pohjalta koulukuljetukset Heinolan kaupungissa järjestetään.

Koulukuljetukset toteutetaan perusopetuslain 32 §:n mukaisesti.

Sisällysluettelo

1. Yleiset periaatteet	2
2. Lainsäädäntö	3
3. Palvelutason määrittely	4
3.1 Yleiset perusteet.....	4
3.2 Odotusajat	5
3.3 Milloin ja kuinka haetaan koulukuljetusta, korvausta kuljetuksista tai muutosta kuljetuksiin	5
3.4 Kuljetettavien luettelo	6
3.5 Järjestyksenpito	6
3.6 Päätöksenteko	6
4. Liikenneturvallisuus	6
5. Koulukuljetusten pelisäännöt.....	7
5.1. Huoltajan muistilista	7
5.2. Kuljetusoppilaan muistilista.....	8
6. Yhteystiedot	9

päivitetty 20.9.2021

1. Yleiset periaatteet

Päijät-Hämeen kuntien koulukuljetuksista vastaavat lautakunnat/valtuustot ovat hyväksyneet koulukuljetuksia koskevat yleiset periaatteet ja ehdot, joiden täytyessä kunta järjestää oppilaalle koulukuljetuksen.

Esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaiden varsinaisella koulumatkalla tarkoitetaan oppilaan päivittäistä kodin/asunnon ja koulun välistä matkaa, jonka oppilas kulkee kouluun mennessään ja sieltä palatessaan. Koulukuljetukset järjestetään tai korvataan vain kodin ja koulun väliselle matkalle. Kunta järjestää koulukuljetuksen vain väestörekisteriin merkittyyn kodin osoitteeseen. Kunnan velvollisuutena ei ole järjestää koulukuljetusta koko matkalle, vaan kuljetus voidaan järjestää vain osalle matkasta. Matka, jonka oppilaan tulee varautua kulkemaan omin neuvoin, on pisimmillään omavastuumatkoina määritelty kilometriraja.

Pääperiaatteena koulukuljetusten järjestämisessä on turvallisuus, tasapuolisuus, taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus. Kuljetukset pyritään järjestämään lyhyintä reittiä pitkin ja edullisinta kulkuneuvoa käyttäen. Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan useita eri kuljetusmuotoja. Pääsääntöisesti koulukuljetuksissa käytetään tällöin aikatauluiltaan sopivaa linjaliikennettä. Tilausliikennettä ja taksia käytetään tai huoltajille maksetaan saattoavustusta, jos:

- linjaliikenne puuttuu tai sen reitit ja aikataulut ovat koulukuljetukseen soveltumattomat
- oppilas ei pysty terveydellisistä syistä käyttämään linjaliikennettä.

Kunta ei vastaa erillisistä kuljetuksista huonoissa keliolosuhteissa eikä joukkoliikenteeseen mahdollisesti kohdistuvan työtaistelutoimenpiteiden aikana. Näissä tapauksissa huoltajan vastuulla on päätös kouluun lähettämisestä. Ongelmatilanteessa kuljettaja ottaa yhteyttä kunnassa kuljetuksista vastaavaan henkilöön: henkilöliikennesihteerin Tuomo Rissaseen, puh. 044 735 0056.

Koulukuljetusten sujuminen kuljetusreitillä edellyttää oppilaiden olemista riittävän ajoissa (vähintään 5 min. ennen) sovitussa noutopaikassa. Autoa tulee odottaa 20 minuuttia yli sovitun aikataulun, jonka jälkeen lapsi voi palata kotiin ja ottaa yhteyttä vanhempiin, kuljettajaan ja kouluun. Jos lapsi myöhästyy kuljetuksesta, erillistä kuljetusta ei järjestetä. Tällöin kuljetus kouluun on vanhempien vastuulla. Vanhempien kuuluu ilmoittaa kuljettajalle, mikäli lapsi ei tarvitse jonakin päivänä kuljetusta.

VANHEMPIEN PITÄÄ ILMOITTA AINA LAPSEN KULJETTAJALLE (JA OPETTAJALLE), JOS LAPSI HAETAAN KOULUSTA!

2. Lainsäädäntö

Perusopetuslaki (628/1998 sekä laki em. lain muuttamisesta) 32 §

”Jos perusopetusta, esiopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pidempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitusta päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti

oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon.

Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Päätöksen tekee taloussihteeri ja esiopetuksesta varhaiskasvatusjohtaja.

Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista varten myönnettävä riittävä avustus. Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas lukuvuoden alkaessa on täyttänyt 13 vuotta tai jos oppilas saa POL 17 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetusta, saa koulumatka kestää enintään 3 tuntia. Jos oppilas otetaan muuhun kuin POL 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.”

Vanhempien tulee hakea sellaista kuljetusetuutta, joka ei perustu matkan pituuteen tai aikaan.

3. Palvelutason määrittely

3.1 Yleiset perusteet

Päijät-Hämeen kunnissa järjestetään esi- ja perusopetuksessa oleville oppilaille koulukuljetus esikouluun ja kouluun seuraavasti:

- Esiopetus ja luokat 1 - 9, jos koulumatka on pidempi kuin viisi (5) kilometriä.
- Jos 0-9. luokan oppilas anoo muuhun kouluun kuin lähikouluun, kunta ei järjestä kuljetusta eikä vastaa kuljetuskustannuksista.
- Jos oppilas muuttaa kesken lukukauden toiselle koulunkäyntialueelle tai yli kuntarajan ja jatkaa luvan saatuaan entisessä koulussa, huoltaja vastaa kuljetuskustannuksista, ellei kyseessä ole päättöluokka (6.lk ja 9.lk) ja kuljetus tältä osin kunnalle kohtuudella järjestettävissä.
- Jos 1.-6. luokan oppilas osallistuu iltapäivätoimintaan, kunta ei ole velvollinen järjestämään kuljetusta eikä vastaamaan kuljetuskustannuksista.
- Oppilaan edellytetään kävelevän kuljetusreitinvarteen. Omavastuurajat kävellen taksi- ja linja-autoreitin varteen 1.-2. luokille on puolitoista (1,5) kilometriä ja luokille 3.-9. kaksi ja puoli (2,5) kilometriä. Matkan pituus tarkoittaa yhdensuuntaista koulumatkaa, joka mitataan kotiportilta koulun portille lyhyintä jalankulkukelpoista reittiä myöten. Kunnan velvollisuutena ei ole kyydin järjestäminen koko matkalle.
- Esikouluoppilailla ei ole omavastuumatkoja ja kuljetuksiin käytetään vain taksia.

- Myös teiden turvallisuus huomioidaan kuljetusten järjestelyissä, samoin tarvittaessa eri vuodenaikojen tieolosuhteet.
- Koulumatkan vaarallisuudesta tai vaikeudesta kunta pyytää lausunnot poliisiviranomaiselta ja matkan rasittavuudesta tarvitaan lääkärin lausunto. Poikkeukset kuljetusoikeuksiin myöntää koulukuljetuksista vastaava lautakunta tai se viranhaltija, jolle asia on delegoitu.
- Ensimmäisten luokkien oppilaiden (1 lk), joiden koulumatka on yli kolme (3) kilometriä, talviajan (1.11. – 31.3.) aamukyydit hoidetaan linja-autolla.
- jos oppilas jää koulupäivän jälkeen jälki-istuntoon, hänelle ei erikseen järjestetä omaa koulukuljetusta.

3.2 Odotusajat

Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan useita eri kuljetusmuotoja. Aikataulusta johtuen oppilas voi joutua odottamaan kuljetusta aamulla ja/tai illalla (mm. jatkokuljetusmahdollisuus). Taksi/linja-auto ei ole myöhässä, jos se saapuu pysäkillä 20 minuutin kuluessa sovitusta ajasta.

Lain mukaan oppilaan koulumatka odotusaikoineen voi kestää enintään 2,5 tuntia päivässä. Lukuvuoden alussa 13 vuotta täyttäneen tai perusopetuslain 17 § 2 momentin tarkoittamassa erityisopetuksessa olevan oppilaan koulumatka odotusaikoineen voi kestää kuitenkin enintään kolme (3) tuntia päivässä.

Odotusajat pyritään pitämään kohtuullisina. Ohjattua odotusajan valvontaa järjestetään koulun toimesta. Ohjaajana voi toimia myös koulunkäyntiavustaja.

3.3 Milloin ja kuinka haetaan koulukuljetusta, korvausta kuljetuksista tai muutosta kuljetuksiin

Terveydellisiin syihin perustuvaa koulumatkan järjestämistä tai koulumatkan kulujen korvausta haetaan oman koulun kautta talous- ja hallintosihteeriltä ja esiopetuksesta varhaiskasvatusjohtajalta. Hakemuksen perusteluna tulee olla lääkärinlausunto, josta ilmenee ajanjakso koulukuljetuksen tarpeellisuudesta sekä esitys kuljetusmuodosta (esim. tarvitsee taksikuljetuksen). Päätöksen tekee taloussihteerä. Määräaikainen koulukyyti voidaan myöntää koulun rehtorin toimesta vasta huoltajan esitettyä asiantuntijalausunnon. Hakemus löytyy kaupungin nettisivuilta ([heinola.fi](http://heinola.fi/varhaiskasvatus)>varhaiskasvatus ja koulu->perusopetus>koulukuljetukset).

Koulumatkan järjestämistä tai koulumatkakulujen korvaamista haetaan jokaiselle lukuvuodelle erikseen, mikäli koulumatka on alle kunnassa päätettyjen koulumatkarajojen (esim. 5 km). Päätös tehdään lukuvuodeksi kerrallaan. Myös asiantuntijalausunnot (esim. lääkärin todistus) on toimitettava joka lukuvuosi hakemuksen mukana uudelleen, elleivät ne ole luonteeltaan pysyväislaatuksia. Tällaisissa tapauksissa asia sovitaan erikseen. Erikoista-

pauksissa, kuten terveydellisten syiden perusteella tapahtuvissa kuljetuksissa, voidaan kuljetus järjestää tai korvata lyhyemmäksi ajaksi.

Liikenteen vaarallisuuteen perustuvat päätökset tekevät taloussihteeri ja varhaiskasvatusjohtaja, poliisin lausuntojen perusteella.

3.4 Kuljetettavien luettelo

Tilaaajan (kunta) tulee antaa luettelo kuljetuksen suorittajalle. Luettelo tulee olla autossa kuljetusten aikana. Tilaaaja maksaa vain luetteloon merkittyjen koululaisten kuljetuksesta. Muiden oppilaiden kuljettaminen on kielletty.

3.5 Järjestyksenpito

Laki järjestyksenpitämisestä joukkoliikenteessä oikeuttaa kuljettajan poistamaan häiriötä aiheuttavan matkustajan, joka kuljettajan kiellosta huolimatta jatkaa häiriön aiheuttamista (huom. turvavyön käyttö). Matkustajaa ei kuitenkaan saa poistaa, jos siitä aiheutuisi vaaraa hänen terveydelleen.

3.6 Päätöksenteko

1. Henkilöliikennesihteeri laatii koulujen ja päiväkotien vuosittaiset kuljetussuunnitelmat annettuja ohjeita noudattaen.
2. Epäselvissä oppilaskuljetuksia koskevissa kysymyksissä huoltajat ottavat yhteyttä opetus- ja koulutuspalveluihin.
3. Jos huoltajat eivät tyydy koulukuljetusasiassa talous- ja hallintosihteerin tai varhaiskasvatusjohtajan päätökseen, he voivat valittaa päätöksestä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

4. Liikenneturvallisuus

Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Koulukuljetuksessa mukana olevien lasten huoltajat vastaavat siitä, että lapsi pääsee turvallisesti kotoa autoon ja autosta kotiin.

Oppilas on koulun vastuulla autosta noususta kouluun ja koulun päättymisestä autoon nousuun.

Opettajalla on vastuu tuntien aikatauluista!

Liikennöitsijöiden valvontavastuu kattaa oppilaiden autoon noususta kotipysäkillä ja kotipysäkillä koulun pysäkillä jättämiseen.

Opetus- ja koulutuspalvelut tiedottaa poikkeustapauksista edelleen kouluille, liikennöitsijöille tai kotiin. Kaikki tahot käyttävät tarvittaessa suoraa tiedottamista (vanhemmat, koulu, liikennöitsijät ja koulukuljetuksista vastaava koulutusvirasto)

Liikenne- ja viestintäministeriö:

- Koulukuljetusauto on merkittävä edessä ja takana omalla kilvellä, jonka voi korvata taksissa valaistulla koulukyytikuvulla.
- Autossa on oltava mukana tilaajan antama kuljetusluettelo oppilaista. Oppilaiden on käytettävä turvavyötä.
- Kuljettajan tulee käyttää turvavyötä koulukuljetuksissa.
- Koululaiskuljetuksissa ajoneuvokohtainen nopeusrajoitus on enintään 80 km/h.
- Kuljetuksissa noudatetaan em. ministeriön päätöstä koulu- ja päivähoitokuljetusten kuormituksesta ja turvallisuusjärjestelyistä.
- Alkolukko on pakollinen 1.8.2011 alkaen.

5. Koulukuljetusten pelisäännöt

5.1. Huoltajan muistilista

- Ilmoita kuljetusoppilaan kouluun ja autonkuljettajalle lapsen sairastumisesta tai muista poissaoloista, ettei auto aja turhia reittejä. Kunta perii tarvittaessa turhien ajojen kustannukset vanhemmilta. Ilmoitus muutoksista tehdään henkilökohtaisesti keskustellen, EI TEKSTIViestillä!
- Ilmoita kuljetustarpeiden muutoksista hyvissä ajoin, jotta muutokset saadaan ajoissa tehtyä.
- Huolehdi, että lapsi on ajoissa odotuspaikalla.
- Ilmoita autonkuljettajalle tai henkilöliikennesihteerille kuljetuksiin liittyvistä terveydentilaa koskevista asioista (esim. allergiat, pahoinvointi).
- Ohjaa lastasi käyttäytymään pysäkillä ja autossa.
- Huolehdi, että olet ajoissa lähettämässä tai vastaanottamassa saatettavaa lasta.
- Liikennöitsijä ja oppilaan huoltajat sekä oppilas sopivat keskenään yhteistyössä koulun kanssa autolle lapsen aiheuttamista vahingoista. Kunta ei ole korvausvelvollinen.
- Jos oppilaan huoltajalla ja liikennöitsijällä on erimielisyyttä pysäkestä, kuljetuksista vastaava viranhaltija ja kuljettaja päättävät yhdessä pysäkin paikan tieliikennelain pohjalta.
- Tarkista, että lapsen ulkoiluvaatteissa on heijastimet.
- Kunta maksaa lukuvuoden ensimmäisen bussikortin. Mikäli kortti häviää tai rikkoutuu, peritään uudesta kortista maksu.
- Kuljettajalta voi kysyä autoon jääneitä tavaroita.

- Talvitapahtumia varten saa autossa kuljettaa liukureita, suksia, pulkkia ja luistimia pakattuina.
- Oppilaan tavarat (esim. kännykkä) ovat autossa kuljetettavan omalla vastuulla.

5.2. Kuljetusoppilaan muistilista

- Odota kyytiä pysäkillä tai sovitussa paikassa, ei ajoradalla.
- Ole sovitussa noutopaikassa riittävän aikaisin (vähintään 5 minuuttia ennen).
- Autoa tulee odottaa 20 minuuttia yli sovitun ajan.
- Ota rahat tai matkalippu esille jo autoon noustessa.
- Huolehdi saamastasi bussikortista.
- Tervehdi kuljettajaa.
- Älä ryntää autoon muita matkustajia töniä.
- Anna vanhuksille ja vammaisille aina istumapaikka.
- Jos autossa on turvavyö, kytke se.
- Auton liikkuesssa pysytään omilla paikoilla. Vasta pois jäädessä siirrytään vähän ennen pysäkkiä oven eteen.
- Jos voit pahoin, ilmoita tai pyydä kaveriasi ilmoittamaan siitä kuljettajalle.
- Tarkista, ettet unohtanut mitään autoon.
- Autoon ei saa mennä eikä siitä saa poistua liikenteen puolelta.
- Odota, että auto on lähtenyt pysäkiltä ja näet joka suuntaan, ennen kuin lähdet ylittämään ajorataa.
- Hämärän ja pimeän aikaan käytä aina heijastinta.
- Ilmoita muutokset kuljetuksiin suoraan kuljettajalle henkilökohtaisesti keskustellen, EI TEKSTIVIESTITILLÄ!

Oppilas julkisen liikenteen matkustajana

Oppilas voi vaikuttaa omaan turvallisuuteensa myös koulukyydin ja julkisen liikenteen käyttäjänä. Kuljettajalle on taattava työrauha, jotta hän voi keskittyä ajamiseen. Oppilaat eivät myöskään saa häiritä muita matkustajia. Kyydin odotteluun ja siitä poistumiseen liittyy monia riskejä.

5.3 Kuljettajan muistilista

- Aja odotusalueelle rauhallisesti.

- Ota lapset kyytiin ja jätä sovituissa paikassa.
- Tarkista, että lapset ovat kyydissä ja turvavöissä ennen kuin lähdet.
- Huolehdi, että autoon siirtyminen ja siitä poistuminen tapahtuu rauhallisesti ja kii-reettä.
- Pidä huoli sovituista asioista (ylimääräiset, ennalta sovitut kuljetukset, sovitut reitit, sovitut ajat kotiinkuljetuksissa).
- Ilmoita turhat ajot koulukuljetuksista henkilöliikennesihteerille.
- Pyri olemaan täsmällinen aikatauluissa ja huomioi kelivara.
- Muista liikennesäännöt ja liikennekäyttäytyminen.
- **Muista, että olet oheiskasvattaja, käyttäytymisesi ja kielenkäyttösi on oltava ystävällistä ja asiallista.**
- Muista, että vammaiset oppilaat tarvitsevat erityishuomiota.
- Jos kuljetuksissa esiintyy ongelmia, ota yhteyttä ensin koulun opettajiin tai koulukul-jetuksista vastaavaan virastoon, tarpeen vaatiessa myös lapsen huoltajiin.
- Kuljetettaviin tai heidän perheisiin liittyviä asioita ei kerrota ulkopuolisille.
- Kuljettajan on käytettävä turvavyötä koulukuljetuksissa (1.5.2006 alkaen).
- Alkolukko on pakollinen 1.8.2011 alkaen.

6. Yhteystiedot

Opetus- ja koulutuspalvelut:

- liikennesuunnittelija Tuomo Rissanen 044 735 0056,
tuomo.rissanen@heinola.fi
- koulukuljetushakemukset lähetetään osoitteeseen kirjaamo@heinola.fi

Koulut:

- **Jyrängön koulu**
  - rehtori puh. 050 593 9595
  - palvelusihteeri puh. 044 571 6489
- **Kailaan koulu**
  - rehtori puh. 050 595 8856

- palvelusihteeri puh. 044 797 7036
- **Tommolan yksikkö**
  - o rehtori puh. 050 595 8856
  - o palvelusihteeri puh. 044 797 7036

- **Sinilähteen koulu**

- rehtori puh. 050 595 1418
- palvelusihteeri puh. 044 797 7045

- **Vierumäen yksikkö**

- o rehtori puh. 050 595 1418
- o palvelusihteeri puh. 044 797 7045

- **Kirkonkylän koulu**

- rehtori, puh. 050 349 3991
- koulusihteeri puh. 044 797 7045

- **Lyseonmäen koulu**

- rehtori, puh. 044 797 8549
- palvelusihteeri, puh. 044 797 6867

Varhaiskasvatuspalvelut:

- Varhaiskasvatusjohtaja, puh 050 593 9649

AUTOILIJOIDEN JA YRITYSTEN YHTEYSTIETOJA:

TAKSIT

- Keskustan Ula-taksit/Lahden välityskeskus 24h, puh. 0601 10001

Keskusta ja haja-asutusalueen taksit

- Salpausselän Liikenne Ky, puh. 040 833 3986, Lahti ja Hollola)
- HopLog Oy, puh. 040 540 6050,
  - Paistjärvi, Imjärvi ja Kirkonkylä
  - Hujansalo, Taipale ja Kirkonkylä
  - Vierumäki – Myllyoja koulubussi
  - Marjoniemi koulubussi
- Paason Taksit Ky/Mikko Rautkoski, puh. 050 533 7965, Lusi, Paaso ja Pääsinniemi
- Pohjan Matkat Oy / Tapani Saxlín, puh. 0400 436 700

- Koulubussi Kulkuri, kuljettaja Emma Hakala 050 463 3637

LINJA-AUTOT

- Järvisen Liikenne Oy, puh. (03) 717 2651, Mika Järvinen puh. 0400 492 288
- Lehtimäen Liikenne Oy, puh. 020 7509 500
- LSL / Lahden Seudun Liikenne, www.lsl.fi